

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Ελένη Αρχαύλη, Μυρσίνη Βερβέρη, Χριστίνα Καφετζή, Κωνσταντίνος Μίχος,
Γιάννης Σπυρόπουλος
ΣΤ2

Νίκος Δελιογλάνης, Ηλιάννα Μιχαλάκη, ΣΤ1
1ο Δημοτικό Σχολείο Ραφήνας

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της πνευματικής ιδιοκτησίας και της λογοκλοπής καθώς και τις νομικές συνέπειες από την παραβίασή τους. Σκοπός της εργασίας είναι να βοηθήσει τους νέους να καταλάβουν πόσο σημαντικό ατόπημα είναι και πόσο σπουδαίο είναι να μάθουν να αναγνωρίζουν τον πνευματικό κόπο των άλλων.

Εισαγωγή

Ένα από τα αποτελέσματα της τεχνολογικής προόδου είναι και η αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές αναζητούν και συλλέγουν πληροφορίες για τις σχολικές εργασίες. Παλαιότερα, πριν το Διαδίκτυο διεισδύσει σχεδόν σε κάθε σπίτι, η βασική πηγή πληροφόρησης των μαθητών ήταν τα βιβλία. Σήμερα, μέσω των μηχανών αναζήτησης οι μαθητές έχουν πρόσβαση σε πληθώρα δικτυακών τόπων σχετικών με το αντικείμενο της έρευνάς τους. Ωστόσο το φαινόμενο της αντιγραφής είναι σχεδόν το ίδιο και τότε και σήμερα. Δηλαδή, παλαιότερα οι μαθητές αντέγραφαν ολόκληρα λήμματα εγκυκλοπαιδειών ενώ σήμερα αντιγράφουν κυρίως λήμματα της «Βικιπαίδειας» [Wikipedia] η οποία είναι ένα συλλογικό εγκυκλοπαιδικό εγχείρημα που έχει συσταθεί στο Διαδίκτυο, παγκόσμιο, πολύγλωσσο, που λειτουργεί με την αρχή του wiki. Η Βικιπαίδεια έχει ως στόχο να παρέχει ελεύθερα επαναχρησιμοποιήσιμο περιεχόμενο, με αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία, που ο καθένας μπορεί να τροποποιήσει και να βελτιώσει.

Αντιγραφές και κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας στο σχολικό περιβάλλον δεν παρατηρείται μόνο στις εργασίες των μαθητών αλλά, κατά κανόνα, στο εκπαιδευτικό υλικό που διανέμουν οι δάσκαλοι. Χιλιάδες φωτοτυπίες βοηθημάτων του εμπορίου αναπαράγονται σε καθημερινή βάση στα ελληνικά σχολεία και γεμίζουν τον ελεύθερο χρόνο των μαθητών, πολλές φορές με άγνωστο ή δυσδιάκριτο στόχο. Καμία αναφορά στην πηγή του υλικού, καμία άδεια χρήσης, και ενδεχομένως τέλεση αξιόποινης πράξης.

Κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος «Ανοίγοντας Φτερά για την Ανάπτυξη της Ευρύτερης Αντίληψης του Εγώ» είχαμε την ευκαιρία να εντοπίσουμε το πρόβλημα, να το συζητήσουμε και να καταρτίσουμε ένα σχέδιο δράσης για την αντιμετώπισή του μέρος του οποίου αποτελεί και η παρούσα εργασία.

Αρχικά διερευνήσαμε το ζήτημα στο Διαδίκτυο και συλλέξαμε πληροφορίες από πηγές τις οποίες αξιολογήσαμε σε συνεργασία με τους δασκάλους μας. Προχωρήσαμε στη συγγραφή «Οδηγού» που αναλυτικά παρουσιάζει πώς πρέπει να γίνονται οι παραπομπές στις πηγές εντός του κειμένου και πώς συντάσσονται οι βιβλιογραφικές αναφορές. Επίσης, διακρίναμε τις βιβλιογραφικές αναφορές από τη βιβλιογραφία.

Πέρα από την Αποκοπή-Επικόλληση

Στα πλαίσια του προγράμματος κάνουμε συνδέσεις μέσω του συστήματος τηλεδιάσκεψης Webex της CISCO, με το Ohio των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΗΠΑ), από όπου η Λίτσα και ο Ορέστης Βαρώνης μας μιλούν για διάφορα

θέματα, με επίκεντρο την ιστορία της ζωής του Ορέστη, αλλά μας παρουσιάζουν και εξειδικευμένα θέματα που μας ενδιαφέρουν. Ένα από αυτά τα θέματα είναι φυσικά το ζήτημα της λογοκλοπής και η Λίτσα μας παρουσίασε την εργασία της με θέμα: «Πέρα από την αποκοπή-και-επικόλληση: Δημιουργώντας αλληλεπιδραστικές, διαδικτυακές πηγές για την εισαγωγή πρωτοετών φοιτητών στις βιβλιογραφικές αναφορές» [BEYOND CUT-AND-PASTE: CREATING INTERACTIVE ONLINE RESOURCES TO INTRODUCE FIRST YEAR STUDENTS TO ACADEMIC CITATION], που παρουσιάστηκε στο International Conference on Information Communication Technologies in Education (ICICTE 2016), τον Ιούλιο του 2016 στην Κω.

Εντυπωσιαστήκαμε όταν ακούσαμε ότι φοιτήτρια αποβλήθηκε από θερινό σχολείο που διεξαγόταν κατά τη διάρκεια κρουαζιέρας, λόγω λογοκλοπής και μάλιστα εν αγνοία της, με αποτέλεσμα να την παρατήσουν στο λιμάνι του Πειραιά και να πρέπει να επιστρέψει στις ΗΠΑ με δικά της έξοδα. Εννοείται ότι έχασε και τα χρήματα που είχε καταβάλει ως δίδακτρα. Έτσι συνειδητοποιήσαμε ότι σε κάποιες προηγμένες ακαδημαϊκά χώρες το ζήτημα της λογοκλοπής αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, σε αντίθεση με τη χώρα μας όπου η λογοκλοπή είναι συνηθισμένη και σχεδόν αποδεκτή πρακτική.

Στοχεύουμε λοιπόν μετά από αυτή τη μαθησιακή εμπειρία να αποκτήσουμε τις δεξιότητες που θα μας επιτρέψουν να αναγνωριστούμε, ως μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, μαθαίνοντας να αναφερόμαστε στο έργο των άλλων αποφεύγοντας το σφάλμα της λογοκλοπής και τιμώντας το πόνημά τους.

Πνευματική ιδιοκτησία

Πνευματική ιδιοκτησία ή πνευματικά δικαιώματα ή copyright ονομάζονται τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Παραχωρούνται από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση των έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού. Το πνευματικό δικαίωμα υφίσταται σε έργα λογοτεχνίας και τέχνης, όπως βιβλία, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, αρχιτεκτονική αλλά και άλλες δημιουργίες όπως λογισμικό ή βάσεις δεδομένων (databases). Περιλαμβάνει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού δεσμού του δημιουργού του προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Το πνευματικό δικαίωμα αποκτάται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται αίτηση του δημιουργού ή καταχώριση του έργου σε κάποια υπηρεσία (Wikipedia, Πνευματική ιδιοκτησία).

Λογοκλοπή

Η λογοκλοπή [plagiarism] είναι η ιδιοποίηση ξένης πνευματικής δημιουργίας με ανήθικο, παράνομο τρόπο (Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής). Προέρχεται από τη λατινική λέξη “plagiarius” που σημαίνει απαγωγέας (Oxford Dictionaries). Σύμφωνα με το σχετικό λήμμα της Wikipedia, λογοκλοπή είναι η «παράνομη οικειοποίηση» και «κλοπή και δημοσίευση» ενός άλλου συγγραφέα «της γλώσσας, των σκέψεων, των ιδεών, ή εκφράσεων» και της εκπροσώπησης αυτών ως αρχικής εργασίας κάποιου. Η ιδέα παραμένει προβληματική με ασαφείς ορισμούς και ασαφείς κανόνες. Η σύγχρονη έννοια της λογοκλοπής ως ανήθικης και πρωτοτυπία ως ένα ιδανικό προέκυψαν στην Ευρώπη μόνο κατά τον 18ο αιώνα, ιδιαίτερα με το κίνημα του ρομαντισμού. Η λογοκλοπή θεωρείται ακαδημαϊκή ανεντιμότητα και παραβίαση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Υπόκειται σε ποινικές κυρώσεις, αναστολής, ακόμη και αποπομπής. Η λογοκλοπή δεν είναι έγκλημα αυτή καθαυτή, αλλά στην ακαδημαϊκή κοινότητα και τη βιομηχανία, είναι μια σοβαρή ηθική αξιόποινη πράξη,

και περιπτώσεις λογοκλοπής μπορεί να αποτελέσουν παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων.

Πνευματική Προστασία [copyright]

Με τον όρο “copyright” εννοούμε την πνευματική προστασία, η οποία αφορά δημοσιευμένα και μη δημοσιευμένα λογοτεχνικά, επιστημονικά και καλλιτεχνικά έργα, ανεξάρτητα από τη μορφή στην οποία εκφράζονται, εφόσον έχουν ενυπόστατη ή υλική μορφή. Αυτό σημαίνει ότι κάθε έργο που μπορείτε να δείτε, να ακούσετε ή να αγγίξετε ενδέχεται να είναι προστατευμένο. Κάθε δοκίμιο, θεατρικό έργο, τραγούδι, χορογραφία, φωτογραφία, κώδικας HTML, γράφημα σε υπολογιστή που μπορεί να απεικονιστεί στο χαρτί, να εγγραφεί σε κασέτα ή να αποθηκευτεί σε ένα σκληρό δίσκο, ενδέχεται να είναι προστατευμένο. Η νομοθεσία που διέπει τα πνευματικά δικαιώματα δίνει στο δημιουργό το αποκλειστικό δικαίωμα της αναπαραγωγής, της δημιουργίας παράγωγων του έργου, της διάθεσης, της ερμηνείας και της δημόσιας προβολής του έργου. Κατά συνέπεια, μόνο ο δημιουργός ενός έργου έχει δικαίωμα εκμετάλλευσής του και κανένας άλλος, έστω κι αν έχει άμεση πρόσβαση στο έργο.

Έναρξη Ισχύος Προστασίας Πνευματικών Δικαιωμάτων

Η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων αρχίζει να ισχύει τη στιγμή που θα δημιουργηθεί και θα πάρει ενυπόστατη μορφή οποιοδήποτε από τα προαναφερθέντα έργα. Μπορεί ο καθένας να χρησιμοποιεί το σύμβολο © δίπλα στο όνομά του, σε περίπτωση που δεν έχει κλέψει το έργο κάποιου άλλου και αν δεν προσποιείτε ότι είναι ο αληθινός δημιουργός αυτού. Ο σωστός τρόπος για να τοποθετήσετε μια σημείωση σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα είναι ο εξής:

Πνευματικά δικαιώματα © (ημερομηνία δημιουργίας) (όνομα ιδιοκτήτη).

Για παράδειγμα: Πνευματικά δικαιώματα © 2003 Ιωάννης Παπαδόπουλος.

Λήξη Προστασίας Πνευματικών Δικαιωμάτων

Αν μια δήλωση γράφει «© Πνευματικά δικαιώματα 1998, 1999 Ιωάννης Παπαδόπουλος» αυτό δεν σημαίνει ότι τα δικαιώματα του Ιωάννη Παπαδόπουλου λήγουν το 1999. Οι ημερομηνίες που βλέπετε σε μια τέτοια δήλωση δεν αναφέρονται στις ημερομηνίες λήξης του υλικού του ιδιοκτήτη, συνεπώς αυτό δεν σημαίνει ότι μετά το πέρας των ημερομηνιών το έργο μπορεί να διατεθεί στο κοινό. Οι ημερομηνίες αυτές αναφέρονται στις ημερομηνίες δημιουργίας του υλικού. Όταν υπάρχουν διάφορες ημερομηνίες στις δηλώσεις πνευματικών δικαιωμάτων, αυτό σημαίνει ότι συγκεκριμένα πράγματα δημιουργήθηκαν το αναγραφόμενο έτος και τροποποιήθηκαν αργότερα. Μπορεί επίσης να σημαίνει ότι νέα πράγματα δημιουργήθηκαν και προστέθηκαν αργότερα. Πάντως σίγουρα δεν αναφέρονται στην ημερομηνία λήξης της προστασίας των δικαιωμάτων. Η λήξη της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στην ουσία λαμβάνει χώρα πολύ αργότερα και αυτή η περίοδος εγκυρότητας αρχίζει από την ημερομηνία που βλέπετε στη δήλωση. Η Συνθήκη της Βέρνης ορίζει μια γενική και ελάχιστη περίοδο διάρκειας των δικαιωμάτων, η οποία λήγει έως και πενήντα χρόνια μετά το θάνατο του δημιουργού. Τα κινηματογραφικά και φωτογραφικά έργα έχουν ελάχιστη περίοδο προστασίας 50 και 25 χρόνια από την ημερομηνία δημιουργίας, αντίστοιχα. Αυτό ισχύει σε οποιαδήποτε χώρα έχει υπογράψει τη Συνθήκη της Βέρνης, και αναφέρεται στις ελάχιστες περιόδους προστασίας. Κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ορίσει

μεγαλύτερες περιόδους προστασίας, ωστόσο δεν μπορεί να ορίζει περιόδους μικρότερες από αυτές που αναφέρονται στην εν λόγω Συνθήκη.

Το Πασίγνωστο Σύμβολο ©

Συνήθως στο κάτω μέρος μιας ιστοσελίδας γράφει «Πνευματικά δικαιώματα © 1998-2003. Αυτές είναι οι ημερομηνίες που δημιουργήθηκε ή/και τροποποιήθηκε η μορφή, το κείμενο, τα γραφικά ή οποιοδήποτε άλλο υλικό αυτής της ιστοσελίδας και αποθηκεύτηκαν σε κάποιο σκληρό δίσκο. Η ημερομηνία αποθήκευσης δίνει το δικαίωμα επίκλησης των νόμων περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων. Μόνο ο συγγραφέας και δημιουργός αυτού του έργου, έχει το δικαίωμα να το χρησιμοποιεί, να το αναπαράγει και να το διανέμει, καθώς και οποιοσδήποτε άλλος φέρει έγγραφη άδεια του δημιουργού και μόνο με τον τρόπο που ο δημιουργός έχει εγκρίνει. Οποιοσδήποτε χρησιμοποιεί, αντιγράφει ή διανέμει υλικό με οποιονδήποτε τρόπο, για εμπορικούς ή προσωπικούς σκοπούς, χωρίς την έγγραφη άδεια του δημιουργού, διαπράττει παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων του. Αν εντοπίσετε οποιαδήποτε στιγμή παραβίαση των δικαιωμάτων σας από άλλο άτομο ή οντότητα, έχετε το δικαίωμα να εγείρετε αξίωση. Δεν έχει σημασία αν αυτό το άτομο είναι πρωτοεμφανιζόμενο στην αγορά ή αν αγνοεί κάποιο νόμο. Άλλωστε σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία: «η άγνοια του νόμου δεν συγχωρείται».

Πνευματικά δικαιώματα και Διαδίκτυο

Όταν επισκέπτεστε μια ιστοσελίδα, είναι τόσο εύκολο να κάνετε κλικ και να αποθηκεύσετε με ένα απλό πάτημα του ποντικιού μια εικόνα ή να δείτε τον κώδικα πηγής και να αντιγράψετε ένα μέρος του ή ολόκληρο, επειδή σας αρέσει ή επειδή θέλετε να φτιάξετε κάτι παρόμοιο. Η γενική και λανθασμένη ιδέα είναι ότι όλες οι πληροφορίες που βρίσκονται στο Διαδίκτυο μπορούν να αντιγραφούν χωρίς άδεια του δημιουργού ή/και συγγραφέα. Ορισμένοι πιστεύουν, λανθασμένα, ότι επειδή μπορούν να αποθηκευτούν στη μνήμη ενός υπολογιστή χιλιάδες ιστοσελίδες ή επειδή συγκεκριμένα προγράμματα πλοήγησης επιτρέπουν σε κάποιον να αποθηκεύσει αρχεία ή οτιδήποτε παρόμοιο, μπορούν να χρησιμοποιούν αυτό το υλικό με όποιο τρόπο θέλουν. Αυτό δεν ισχύει!

Το υλικό που βρίσκει κανείς στο Διαδίκτυο μπορεί να αντιγραφεί ελεύθερα μόνο αν οι πληροφορίες που περιέχει (α) έχουν δημιουργηθεί από το κράτος (β) έχει λήξει η περίοδος προστασίας τους ή (γ) ο ιδιοκτήτης τους έχει εγκαταλείψει τα δικαιώματά του. Κατά συνέπεια, οι όροι «Διαδίκτυο» και «δημόσια χρήση» δεν είναι συνώνυμοι. Οποιοδήποτε έργο δημοσιεύεται στο Διαδίκτυο δεν τίθεται αυτόματα σε δημόσια χρήση, εκτός κι αν το εν λόγω υλικό συμβαδίζει με ένα ή περισσότερα από τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά.

Υλικό που Παρέχεται από Άλλους και Χρησιμοποιείται Κατόπιν Αδείας

Τα αρχεία ήχου, οι γραφικές εικόνες, περιλαμβανομένων των γραφικών στο Διαδίκτυο, των φωτογραφιών, των λογοτύπων και άλλων υλικών ψηφιακής τέχνης, τα κείμενα, οι σελίδες HTML, τα javascript ή άλλο υλικό για το οποίο έχετε λάβει άδεια χρήσης ή προβολής στην ιστοσελίδα σας, δεν σας δίνουν το δικαίωμα να επικαλεστείτε πνευματική ιδιοκτησία για το εν λόγω υλικό. Η άδεια χρήσης υλικού άλλου δημιουργού δεν σας καθιστά νόμιμο ιδιοκτήτη ή κάτοχο αυτού.

Η σημείωση περί πνευματικών δικαιωμάτων στο κάτω μέρος μιας ιστοσελίδας αφορά μόνο το περιεχόμενο που δημιουργήθηκε από κάποιον και όχι ότι δημιουργήθηκε από κάποιον που το χρησιμοποιεί κατόπιν αδείας. Οι όροι του ιδιοκτήτη ενδέχεται να διαφέρουν, αλλά καλύτερα είναι πάντα να περιλαμβάνετε ένα κείμενο στην ίδια

σελίδα με το δανεισμένο υλικό, προκειμένου να προσδιορίσετε ποιος είναι ο πραγματικός ιδιοκτήτης και ότι η χρήση γίνεται κατόπιν αδείας. Σε κάποιο βαθμό, αυτό θα προστατεύσει και εσάς αλλά και τον ιδιοκτήτη προειδοποιώντας το κοινό ότι το υλικό δεν ανήκει σε σας. Αν δεν είστε σε θέση να προστατεύσετε το έργο του δημιουργού που χρησιμοποιείτε και τελικά αποκαλυφθεί ότι κάποιος άλλος το έχει κλέψει, ενδέχεται να εμπλακείτε σε νομικά προβλήματα λόγω της δικής σας κακής χρήσης ή αμέλειας.

«Δωρεάν» Γραφικά στο Διαδίκτυο και Εικόνες Σύνδεσης

Οι εικόνες που παρέχονται «δωρεάν» ή οι ιστοσελίδες που προσφέρουν γραφικά σύνδεσης δεν προορίζονται για δημόσια χρήση. Αυτές οι εικόνες, παρόλο που σας προσφέρονται δωρεάν δεν ανήκουν στην ιδιοκτησία σας. Σας επιτρέπεται να τις χρησιμοποιήσετε αν συμμορφωθείτε με τους όρους και τις προϋποθέσεις του ιδιοκτήτη, γι' αυτό φροντίστε να συμμορφώνεστε μ' αυτούς πλήρως. Αν ο ιδιοκτήτης σας ζητήσει «να μην τα αλλάξετε», μην τα αλλάξετε. Αν ο ιδιοκτήτης σας ζητήσει «να τα χρησιμοποιήσετε μόνο για προσωπικές ιστοσελίδες», χρησιμοποιήστε τα μόνο για την προσωπική σας ιστοσελίδα. Το ίδιο ισχύει για τα λογότυπα και τα γραφικά σύνδεσης. Εξακολουθούν να είναι προστατευμένα τα πνευματικά δικαιώματα του ιδιοκτήτη και συνήθως προορίζονται να χρησιμοποιηθούν μόνο ως σύνδεσμοι προς τη δική του ιστοσελίδα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις το σύμβολο © στο κάτω μέρος της ιστοσελίδας σας αφορά μόνο το περιεχόμενο που έχετε δημιουργήσει εσείς οι ίδιοι, και όχι τα λογότυπα που σας δόθηκαν για συνδέσμους ή τα «δωρεάν» γραφικά που δανειστήκατε για να διακοσμήσετε την ιστοσελίδα σας.

Γραμματοσειρές και Διακοσμητικά Γραφικά

Ορισμένοι πιστεύουν ότι τα πνευματικά δικαιώματα στην τυπογραφία δεν προστατεύονται και ότι εφόσον δημιουργήθηκαν ανήκουν στο ευρύ κοινό, επειδή είναι τόσο εύκολο να τα «κατεβάσει» ή να τα διανείμει κανείς; Επειδή οι άλλοι τα χρησιμοποιούν ως εργαλείο για να δημιουργήσουν νέα μέσα έκφρασης και μορφές τέχνης; Είμαι της άποψης ότι οι αυθεντικές γραμματοσειρές και τα διακοσμητικά γραφικά είναι μέσο έκφρασης που μπορεί να παρουσιαστεί με ενυπόστατη μορφή και κατά συνέπεια τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού του να προστατευτούν. Η δημιουργική διαδικασία παίζει σημαντικό ρόλο. Τα σαρωμένα σχέδια που μετατρέπονται σε γραμματοσειρές ή διακοσμητικά ή ο αναδιπλασιασμός/ ανακατασκευή/ τροποποίηση των υπάρχοντων σχεδίων δεν αποτελούν αυθεντικά σχέδια και έτσι κανένα άτομο δεν μπορεί να επικαλεστεί την ιδιοκτησία τους. Οι γραμματοσειρές και τα διακοσμητικά γραφικά που σχεδιάζονται κουκκίδα προς κουκκίδα από την αρχή ή μέσω παρόμοιων μέσων είναι προστατευμένα. Αν δεν συμβαίνει αυτό, οι δημιουργοί αυθεντικών γραμματοσειρών και διακοσμητικών δεν θα ήταν σε θέση να πουλήσουν νόμιμα τις δημιουργίες τους ή να εδραιώσουν όρους και προϋποθέσεις για τη χρήση τους. Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως οι απόψεις σχετικά με αυτό το θέμα ποικίλουν.

Δημόσια Χρήση ή/και υλικό άνευ Πνευματικών Δικαιωμάτων

Τα αρχεία ήχου, οι γραφικές εικόνες (περιλαμβανομένων των γραφικών στο Διαδίκτυο, των φωτογραφιών, των λογότυπων και άλλων υλικών ψηφιακής τέχνης), τα κείμενα, οι σελίδες HTML, τα javascript ή άλλο υλικό δημόσιας χρήσης δεν σας παραχωρούν το δικαίωμα να διεκδικήσετε πνευματική ιδιοκτησία επειδή τα βρίσκετε και τα χρησιμοποιείτε. Η δήλωση για τα πνευματικά σας δικαιώματα αναφέρεται μόνο στο περιεχόμενο που έχετε δημιουργήσει εσείς οι ίδιοι, και όχι στο υλικό

δημόσιας χρήσης που χρησιμοποιείτε. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν μπορείτε να παραπονεθείτε αν βρείτε το ίδιο υλικό που χρησιμοποιεί και κάποιος άλλος στην ιστοσελίδα του.

Προσοχή: Εάν δεν είστε 100% σίγουροι ότι το υλικό προορίζεται για δημόσια χρήση, μερικές φορές οι «δωρεάν» προσφορές παρέχουν προστατευμένο υλικό, μην το χρησιμοποιήσετε. Η τοποθέτηση διακριτικών δηλώσεων που γράφουν «αν διαπιστώσετε ότι οτιδήποτε σ' αυτή τη σελίδα ανήκει σε κάποιον άλλον επικοινωνήστε μαζί μου» ή «αν πιστεύετε ότι παραβιάζω τα πνευματικά δικαιώματα κάποιου άλλου ενημερώστε με» δεν έχουν αποτέλεσμα και δεν σας απαλλάσσουν από καμία ευθύνη. Προσέξτε γιατί ενδέχεται να παραβιάζετε τα πνευματικά δικαιώματα κάποιου άλλου.

Μετάφραση Προστατευμένης Σελίδας σε μια άλλη Γλώσσα

Η Συνθήκη της Βέρνης προβλέπει: «Οι συγγραφείς λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων που προστατεύονται απ' αυτή τη Συνθήκη είναι σε θέση να απολαμβάνουν το αποκλειστικό δικαίωμα δημιουργίας και έγκρισης της μετάφρασης των έργων τους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προστασίας των δικαιωμάτων που έχουν για τα πρωτότυπα έργα τους».

Θεμιτή Χρήση

Η θεμιτή χρήση ή θεμιτή πρακτική είναι η χρησιμοποίηση αυτούσιου μέρους ενός προστατευμένου έργου για σκοπούς παρωδίας, δημοσιογραφίας, έρευνας και εκπαίδευσης σχετικά με αυτό το προστατευμένο έργο χωρίς την άδεια του συγγραφέα. Η χρήση προστατευμένων έργων, ή μέρους αυτών για κάθε άλλο σκοπό δεν θεωρείται θεμιτή. Αυτό περιλαμβάνει την αντιγραφή κειμένου, τη σάρωση εικόνων από καρτ-ποστάλ, περιοδικά, βιβλία ή οποιοδήποτε άλλο έργο. Αν σαρώσετε μια φωτογραφία από το Δάσος του Αμαζονίου που δημοσιεύτηκε σε γνωστό περιοδικό και τη χρησιμοποιήσετε χωρίς άδεια στην προσωπική σας ιστοσελίδα που έχετε φτιάξει για το ταξίδι σας στη Βόρεια Αμερική το πιο πιθανό είναι να μην θεωρηθεί θεμιτή χρήση. Αν όμως, επανεκδώσετε τη φωτογραφία αυτή στην ιστοσελίδα σας σχολιάζοντας την πηγή που τη βρήκατε, αυτό ίσως θεωρηθεί θεμιτή χρήση. Παρόλα αυτά εσείς εξακολουθείτε να πρέπει να αναγνωρίσετε την πηγή σας αναφέροντας το όνομα του δημιουργού στην ίδια σελίδα που βρίσκεται η φωτογραφία. Σε κάθε περίπτωση, είναι ασφαλέστερο να αφιερώνετε λίγο χρόνο για να επικοινωνήσετε με τον ιδιοκτήτη και να ζητήσετε άδεια χρήσης του έργου του και είναι πολύ πιθανό, αυτός να το εκτιμήσει και ανταποκριθεί θετικά στο αίτημά σας. Πολλοί πιστεύουν ότι μπορεί κανείς να πάρει το έργο κάποιου άλλου, είτε αυτό είναι κείμενα, είτε γραφικές εικόνες, ή αρχεία ήχου και να το χρησιμοποιήσει σε ένα «εκπαιδευτικό» έργο χωρίς την άδεια του συγγραφέα ή χωρίς αναφορά σ' αυτόν, λόγω «θεμιτής χρήσης». Ακόμη κι αν έχετε παραφράσει τα πρωτότυπα λόγια του συγγραφέα ή ακόμη κι αν αισθάνεστε ότι δεν έχετε ανάγκη την άδειά του επειδή η χρήση εμπίπτει στη ασαφή έννοια της θεμιτής χρήσης, είστε υποχρεωμένοι να αναγνωρίσετε τη σκληρή δουλειά της πηγής σας, αναφέροντας το όνομα του δημιουργού. Αυτό άλλωστε αποτελεί απαίτηση της νομοθεσίας περί πνευματικών δικαιωμάτων. Αν δεν το κάνετε, τότε μάλλον έχετε διαπράξει λογοκλοπή (ΚΣΕ Μουδανιών).

Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο για τη Λογοκλοπή

Ως λογοκλοπή ορίζεται η οικειοποίηση των απόψεων, ιδεών ή φράσεων άλλων ατόμων χωρίς να γίνεται αναφορά σε αυτούς. Η λογοκλοπή πρώτα από όλα αποτελεί

ηθικό παράπτωμα, καθώς κάποιος παρουσιάζει μια ιδέα που δεν του ανήκει ως δική του. Αποτελεί επίσης και νομικό παράπτωμα, αφού στην ουσία αποτελεί κλοπή της πνευματικής ιδιοκτησίας ενός άλλου, και μπορεί να επιφέρει νομικές κυρώσεις στην περίπτωση που αποδειχθεί.

Ως πνευματικό έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, σε οποιαδήποτε μορφή (ΦΕΚ, 1993). Σύμφωνα με τον παραπάνω ισχύοντα ελληνικό νόμο «Περί Προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Συγγενικών Δικαιωμάτων» τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών (δηλαδή, συγγραφέων, δημοσιογράφων, συνθέτων, σκηνοθετών, προγραμματιστών, εφευρετών ή κάτοχων εμπορικών σημάτων κλπ) «διαρκούν όσο η ζωή του δημιουργού και εβδομήντα χρόνια μετά το θάνατο του.»

Μορφές Πνευματικών Έργων νοούνται οι ακόλουθες: γραπτά ή προφορικά κείμενα, μουσικές συνθέσεις (με κείμενο ή χωρίς), θεατρικά έργα (με μουσική ή χωρίς), χορογραφίες, παντομίμες, οπτικοακουστικά έργα, έργα εικαστικών τεχνών (σχέδια, έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, χαρακτικά έργα, λιθογραφίες, αρχιτεκτονικά έργα, φωτογραφίες, έργα εφαρμοσμένων τεχνών, εικονογραφήσεις, χάρτες, τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη), μεταφράσεις, διασκευές, προσαρμογές και άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων λαϊκής παράδοσης, εγκυκλοπαίδειες, ανθολογίες και βάσεις δεδομένων, (εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη), προγράμματα Η/Υ και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού

Το Ελληνικό Δίκαιο είναι αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό δίκαιο υπερισχύει του εθνικού (εσωτερικού) δικαίου των κρατών-μελών της Ε.Ε. Το [Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), ορίζει ότι όλα τα κράτη-μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με το ευρωπαϊκό δίκαιο και ουδεμία διάταξη εσωτερικού δικαίου (νόμος ή Σύνταγμα) δεν μπορεί να αποτελεί δικαιολογία για μη συμμόρφωσή τους. Πάντως συχνά το Συνταγματικό δίκαιο μιας χώρας, μπορεί να είναι σε διαφωνία με το Ευρωπαϊκό δίκαιο.

Στο ελληνικό αστικό δίκαιο η λογοκλοπή υπάγεται στον νόμο 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας που αναθεώρησε έναν προηγούμενο νόμο του 1920 και συστοιχίζεται με το πλαίσιο της Διεθνούς Συνθήκης της Βέρνης του 1971, για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκεί, η λογοκλοπή ορίζεται ως παραβίαση του πνευματικού δικαιώματος του δημιουργού, το οποίο διακρίνεται σε ηθικό και σε περιουσιακό. Το ηθικό δικαίωμα σχετίζεται με την προσωπική σχέση του δημιουργού με το έργο του και διασφαλίζεται περαιτέρω από τις διατάξεις περί προσωπικότητας. Το περιουσιακό δικαίωμα σχετίζεται με την οικονομική εκμετάλλευση της πνευματικής του δημιουργίας.

Κυρώσεις

Κατάσχεση. ΑΡΘΡΟ 64: αν πιθανολογείται προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος, το Μονομελές Πρωτοδικείο διατάσσει ως ασφαλιστικό μέτρο την κατάσχεση των αντικειμένων που είναι προϊόντα λογοκλοπής. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναλυτική απογραφή των αντικειμένων αυτών, όπως και την φωτογράφησή τους. Ενδεικτικά αν γίνει αγωγή μπορεί να αποσυρθούν, να απομακρυνθούν οριστικά ή ακόμα και να καταστραφούν από το εμπόριο, εμπορεύματα που προσβάλλουν το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Σε εξαιρετικά κατεπείγουσες περιπτώσεις ή όταν επίκειται άμεσος κίνδυνος, το δικαστήριο μπορεί να συζητήσει την αίτηση χωρίς να κλητεύσει εκείνον κατά του οποίου απευθύνεται (άρθρο 687 παράγραφος 1 του Κ.Πολ.Δ.) και χορηγείται

υποχρεωτικώς αυτεπάγγελτα προσωρινή διαταγή, μόλις κατατεθεί η αίτηση και ώσπου να εκδοθεί η απόφασή του, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν αμέσως έως την έκδοση της απόφασής του για την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος ή τη ρύθμιση της κατάστασης (άρθρο 691 παράγραφος 2 του Κ.Πολ.Δ).

Ασφαλιστικά μέτρα. ΑΡΘΡΟ 64^Α: Οι δικαιούχοι μπορούν να ζητήσουν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών οι υπηρεσίες των οποίων (έντυπες ή ηλεκτρονικές ή κάθε άλλου είδους) χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού ή συγγενικού δικαιώματος (άρθρο 8 παρ. 3 Οδηγίας 2001/29).

Αστικές κυρώσεις. Άρθρο 65: ο δημιουργός ή ο δικαιούχος του συγγενικού δικαιώματος σε περίπτωση λογοκλοπής, μπορεί να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματος του, την άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον. Όποιος έχει προσβάλλει την πνευματική ιδιοκτησία άλλου, πρέπει υποχρεωτικά να καταβάλει αποζημίωση, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το διπλάσιο της αμοιβής, που καταβάλλεται από το νόμο για την εκμετάλλευση χωρίς άδεια. Ο δημιουργός ή ο δικαιούχος του συγγενικού δικαιώματος μπορεί να αξιώσει είτε την καταβολή του ποσού κατά το οποίο ο υπόχρεος έγινε πλουσιότερος από την εκμετάλλευση του έργου, είτε την καταβολή του κέρδους που ο υπόχρεος αποκόμισε από την εκμετάλλευση αυτή. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει ποινή από 300 χιλιάδες έως ένα εκατομμύριο δραχμές υπέρ του δημιουργού καθώς και προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Το ίδιο ισχύει και όταν η καταδίκη γίνεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Τα ίδια ισχύουν και αν ο παραβάτης δεν έχει καταβάλει σε οργανισμό συλλογικής διαχείρισης την αμοιβή που προβλέπεται (46 έως 48 και 51 του παρόντος νόμου).

Διοικητικές κυρώσεις. ΑΡΘΡΟ 65^Α: (προσθήκη από το νόμο 3524-2007) όποιος αναπαράγει, πουλάει ή με άλλο τρόπο διανέμει στο κοινό ή κατέχει με σκοπό διανομής, πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή, πρέπει να πληρώσει και διοικητικό πρόστιμο 1000 ευρώ για κάθε παράνομο αντίτυπο. Όποιος συλλαμβάνεται εκτός καταστήματος (πλανόδιος ή στάσιμος) να διανέμει υλικούς φορείς ήχου (CD), στους οποίους περιλαμβάνεται έργο πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει να πληρώσει πρόστιμο ίσο με το γινόμενο των τεμαχίων επί 20 ευρώ με ελάχιστο ποσό διοικητικού προστίμου τα 1000 ευρώ. Το ίδιο ισχύει και για την παράνομη πώληση εντός καταστημάτων. Το ελάχιστο όριο διοικητικού προστίμου μπορεί να αυξομειώνεται από το Υπουργείο Οικονομικών, ενώ αρμόδιες αρχές για την επιβολή του νόμου είναι η Αστυνομία, το Λιμενικό και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων.

Ποινικές κυρώσεις. ΑΡΘΡΟ 66: όποιος χωρίς δικαίωμα αντιγράφει ή αναπαράγει, άμεσα ή έμμεσα, προσωρινά ή μόνιμα, εν μέρει ή όλο το έργο ενός δημιουργού και με οποιοδήποτε τρόπο (ραδιοτηλεοπτικά, έντυπα, ηλεκτρονικά), και το παρουσιάζει σε κοινό ή το διανέμει προς πώληση ή εκμετάλλευση, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή ύψους 2900-15000 ευρώ. Με την ίδια ποινή επίσης τιμωρείται όποιος χρησιμοποιεί, κατέχει ή διανέμει μέσα που έχουν ως σκοπό την παράνομη αφαίρεση τεχνικού συστήματος που προστατεύει ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Εάν το κέρδος ή η ζημία αντίστοιχα από τις παραπάνω παραβάσεις είναι ιδιαίτερα μεγάλα, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 2 ετών αλλά και χρηματική ποινή από 2 έως 10 εκατομμύρια δραχμές. Σε περίπτωση που ο υπαίτιος έχει ως επάγγελμα

ή παρανομεί σε εμπορική κλίμακα εκμεταλλευόμενος πνευματικά δικαιώματα, τότε κρίνεται επικίνδυνος και το αδίκημα μετατρέπεται σε κακούργημα, οπότε του επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι 10 χρόνια και χρηματική ποινή από 5 έως 20 εκατομμύρια δραχμές καθώς και αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της παράνομης επιχείρησης. Η παραπάνω περίπτωση εκδικάζεται από το Τριμελές Εφετείο Κακουρηγημάτων. Αν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να μειωθεί κάτω από το ήμισυ του ελάχιστου ορίου που προβλέπεται κατά περίπτωση στον παρόντα νόμο.

Τα Παρακάτω Προστέθηκαν με τον Νόμο 3524/2007

Όσο αφορά στα προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή μπορεί να γίνει άρση του αξιόποινου, όταν η προσβολή αφορά σε ποσότητα μέχρι πενήντα (50) προγράμματα και εφόσον ο δράστης έχει καταβάλλει το προβλεπόμενο διοικητικό πρόστιμο, ενώ όταν το αντικείμενο προσβολής αφορά σε υλικούς φορείς στους οποίους έχει εγγραφεί έργο τότε μπορεί να γίνει άρση του αξιόποινου όταν η ποσότητα είναι μικρότερη από πεντακόσιους (500) παράνομους φορείς και με την προϋπόθεση ότι έχει καταβληθεί το διοικητικό πρόστιμο. Η καταβολή του προστίμου, καθώς και η άρση του αξιόποινου δεν απαλλάσσουν τους δράστες από την υποχρέωση καταβολής των αναλογούντων πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων, αποζημιώσεων και λοιπών επιβαρύνσεων στους δικαιούχους αυτών κατά τις διατάξεις των σχετικών νόμων. Σε περίπτωση υποτροπής εντός του ίδιου οικονομικού έτους το διοικητικό πρόστιμο διπλασιάζεται.

ΑΡΘΡΟ 66Α: υπάρχουν κάποια τεχνολογικά μέτρα που βοηθούν στο να περιοριστούν ή να εμποδιστούν παράνομες πράξεις που δεν έχουν επιτραπεί από το δικαιούχο σε έργα ή αντικείμενα και θεωρούνται αποτελεσματικά όταν οι δικαιούχοι μπορούν να ελέγξουν την πρόσβαση ή την προστασία του προστατευόμενου έργου. Απαγορεύεται χωρίς την άδεια του δικαιούχου, η εξουδετέρωση κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου. Επίσης απαγορεύεται χωρίς την άδεια του δικαιούχου η κατασκευή, η εισαγωγή, η διανομή, η εκμίσθωση, η διαφήμιση συσκευών ή άλλων αντικειμένων που έχουν σαν σκοπό την εξουδετέρωση των τεχνολογικών μέτρων ασφαλείας. Η παραβίαση των παραπάνω διατάξεων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή 2.900 – 15.000 ευρώ και συνεπάγεται τις αστικές κυρώσεις του νόμου.

Υπάρχουν βέβαια κάποιες εξαιρέσεις που αφορούν την φωτοτυπική αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση, για διδασκαλία, την αναπαραγωγή από βιβλιοθήκες, την αναπαραγωγή για δικαστικούς ή διοικητικούς σκοπούς καθώς και την αναπαραγωγή για άτομα με αναπηρίες.

Τέλος για την προστασία των πνευματικών δημιουργών και δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων, ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με έδρα την Αθήνα και επωνυμία "Όργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας" (Ο.Π.Ι.), που εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού. (Καλλινίκου, 2000. Βικιθήκη)

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Μελέτες Περίπτωσης

Η Υπόθεση COCA-COLA

Το 1994, η παγκόσμια γνωστή εταιρία Coca – Cola, υπέβαλε στην Ελλάδα δήλωση για να μπορεί να χρησιμοποιήσει ως σήμα στα προϊόντα της την λέξη Fruitoria, που αποτελεί την ομόηχη απόδοση με λατινικά στοιχεία της λέξης ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ, δηλαδή του τίτλου που έδωσε ο συγγραφέας Ευγένιος Τριβιζάς στο έργο του, που έχει παρουσιασθεί από το 1985 στην Ελλάδα ως τηλεοπτική σειρά, ως θεατρικό έργο και συνεχίζει να κυκλοφορεί σε σειρά κόμικς.

Ο Ευγένιος Τριβιζάς, με βάση τα πνευματικά δικαιώματα που έχει στην δημιουργία αυτής της λέξης και της χρήσης της ως τίτλο του έργου του, ζήτησε από τα αρμόδια Ελληνικά Δικαστήρια την απόρριψη της αίτησης της Coca-Cola.

Το Δικαστήριο, κρίνοντας με βάση τα στοιχεία ου υπέβαλαν ο Ευγένιος Τριβιζάς και η Coca-Cola, πείσθηκε ότι η λέξη ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ είναι επινόηση και προϊόν διάνοιας του Ευγένιου Τριβιζά και αποτελεί ιδιότυπο νεολογισμό. Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η λέξη αυτή είναι πρωτότυπη γλωσσολογικά και νοηματικά, γιατί δεν αποτελείται από λέξεις που έχουν χρησιμοποιηθεί από άλλον ή που καθένας θα σκεφτόταν να χρησιμοποιήσει ως τίτλο, δεν υπάρχει αυτούσια ούτε και έχει οποιοδήποτε περιεχόμενο στο Ελληνικό λεξιλόγιο ή σε κάποια άλλη γλώσσα, δεν είναι καταχωρημένη σε κανένα λεξικό.

Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η λέξη ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ είναι άμεσα συνδεδεμένη με το ομώνυμο έργο του Ευγένιου Τριβιζά και την φανταστική χώρα όπου διαδραματίζεται ο μύθος του έργου αυτού, το οποίο, ήδη από την πρώτη κυκλοφορία του έγινε ευρύτατα γνωστό στο Ελληνικό κοινό, η δε πρωτοτυπία και ευρηματικότητα του τίτλου αυτού συνετέλεσε στην διάδοση και επιτυχία του έργου και συνδέθηκε αναπόσπαστα, όχι μόνο με το έργο, αλλά και με τον εμπνευστή του έργου, Ευγένιο Τριβιζά, ο οποίος είναι γνωστός παγκοσμίως για το έργο του στην παιδική λογοτεχνία, και το ευρηματικό του λεξιλογίου του.

Επίσης, το Δικαστήριο απέρριψε την εκδοχή που προέβαλε η Coca-Cola, σε σχέση με την ετυμολογία της λέξης, δηλαδή ότι αυτή ήταν κοινότυπη λέξη και απλή ένωση της λέξης "φρούτο" με την κατάληξη "πια", αλλά αντίθετα, δέχθηκε την άποψη του Ευγένιου Τριβιζά, ότι αποτελεί μια ευρηματική λογοτεχνική και ποιητική σύνθεση, που δεν είναι βέβαιο από ποιες λέξεις-ρίζες, έχει δημιουργηθεί (φρούτο+ουτοπία ή φρούτο+τόπος), και το Δικαστήριο έκλινε προς την άποψη ότι ενδεχομένως, η λέξη αυτή προήλθε από την συνένωση των λέξεων "φρούτο" και "ουτοπία".

Με βάση τις παραπάνω σκέψεις και το ότι η λέξη που κατατέθηκε από την Coca-Cola, αποτελεί ομόηχη ακριβώς μεταφορά από την Ελληνική στην Αγγλική γλώσσα, της λέξης ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ, το Δικαστήριο έκρινε ότι η λέξη ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως σήμα της Coca-Cola, και επικύρωσε την απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, απορρίπτοντας την Αίτηση της Coca-Cola (Ζαχαρόπουλος, Ζευγίτη και Μακρή, 2006).

Ο Paul McCartney και τα δικαιώματα των Beatles

Σε εννιά χρόνια, από το 2018 κι έπειτα, ένα από τα δύο εν ζωή «σκαθάκια», ο 67χρονος Paul McCartney, θα έχει την ευκαιρία να διεκδικήσει εκ νέου τα δικαιώματα των τραγουδιών που έγραψε για τους Beatles.

Ακούγεται παράλογο; Κι όμως, ο ίδιος και ο άλλος κύριος συνθέτης του γκρουπ, ο δολοφονημένος John Lennon, άρχισαν να χάνουν τα πνευματικά δικαιώματα των τραγουδιών που είχαν γράψει για το συγκρότημα, ακόμα και πριν από τη διάλυσή του, το 1970. Τα δικαιώματα της συντριπτικής πλειοψηφίας των τραγουδιών, περίπου 250 τον αριθμό, κατέληξαν με τον καιρό στα χέρια του Michael Jackson και της

Sony/ATV Music Publishing, μέσω μιας κοινής συμφωνίας του εταιρικού κολοσσού και του προσφάτως χαμένου καλλιτέχνη.

Μια νομοθετική πράξη του 1976 στις ΗΠΑ για τα πνευματικά δικαιώματα δίνει στους συνθέτες τη δυνατότητα να επαναδιεκδικήσουν το μερίδιο των δικαιωμάτων τους σε έργα που έχουν δημιουργηθεί πριν το 1978 μετά από δύο συνεχόμενες περιόδους 28 ετών ή μετά από 56 έτη συνολικά. Αυτό σημαίνει ότι τα τραγούδια των Beatles που καταχωρήθηκαν το 1962 θα είναι διαθέσιμα προς διεκδίκηση ξανά το 2018.

Ωστόσο, μια παράγραφος της συγκεκριμένης πράξης αναφέρει ότι οι κληρονόμοι των συνθετών που πέθαναν κατά τη διάρκεια της πρώτης 28χρονης περιόδου, μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματα στο τέλος της περιόδου αυτής, χωρίς να επέλθει ο συνολικός χρόνος των 56 ετών. Έτσι, για παράδειγμα, στην περίπτωση του John Lennon που δολοφονήθηκε το 1980, οι συνθέσεις του από το 1962 έγιναν διεκδικήσιμες το 1990, ενώ το συνολικό του έργο μέχρι το 1970 έγινε διεκδικήσιμο το 1998.

Βέβαια, τα πνευματικά δικαιώματα των McCartney-Lennon είχαν αρχίσει να γλιστρούν από τα χέρια τους από το 1969, όταν η εταιρεία Northern Lights που είχαν ιδρύσει 6 χρόνια νωρίτερα με μοναδικό σκοπό την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων των κοινών τους συνθέσεων μαζί με τον βρετανό παραγωγό Dick James και τον μάνατζέρ τους Brian Epstein πουλήθηκε στον βρετανό μεγιστάνα Lew Grade και την εταιρεία του ATV Music. Αργότερα πέρασε στον αυστραλό δισεκατομμυριούχο Robert Holmes à Court και έπειτα, το 1985, αγοράστηκε από τον Michael Jackson έναντι 47,5 εκατομμυρίων δολαρίων.

Το 1995 μπαίνει στο παιχνίδι και η Sony, κλείνοντας συμφωνία με τον Jackson για τη δημιουργία της Sony/ATV Music Publishing. Ο Jackson πήρε 110 εκατομμύρια δολάρια τότε και το 50% της συγχωνευμένης εταιρείας, που τότε άξιζε 500 εκατομμύρια δολάρια. Σήμερα, υπολογίζεται ότι η αξία της φτάνει τα 1,7 δισεκατομμύρια δολάρια (The Beatles).

Συμπεράσματα

Είναι γεγονός ότι οι πληροφορίες νομικής φύσης που προαναφέρονται είναι δυσνόητες για μαθητές δημοτικού ακόμα και γυμνασίου και λυκείου. Θα το πούμε λοιπόν με απλά δικά μας λόγια: «Εάν θέλετε να μείνετε πάνω στο σκάφος, μην αντιγράφετε ασυλλόγιστα και χωρίς βιβλιογραφικές παραπομπές». Η αντιγραφή για εκπαιδευτικούς σκοπούς έχει ένα όριο και σε κάθε περίπτωση η λεπτομερής αναφορά των πηγών είναι αναγκαία. Διότι θέλουμε να μαθαίνουμε από την εργασία των άλλων και όχι να την παρουσιάζουμε ως δική μας. Σεβόμαστε την εργασία και τον κόπο των άλλων και τα αναγνωρίζουμε!

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Oxford Dictionaries. Plagiarism. Ανακτήθηκε από:

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/plagiarism>

The Beatles. Ο Paul McCartney και τα δικαιώματα των Beatles. Ανακτήθηκε από:

<http://bit.c-lab.gr/mccartney.php?id=52>

Varonis, E., Monroe, L., Trowbridge, A., Gulliford, K., Holcomb, C., Reyes, J., and Smith, M. (2015). Beyond Cut-And-Paste: Creating Interactive Online Resources to Introduce First Year Students to Academic Citation. In: Morris, L. & Tsolakidis, C. (Eds.) *International Conference on Information Communication Technology in Education* (pp 11-21), Ανακτήθηκε από:

[http://www.icicte.org/ICICTE2015Proceedings\(Papers\)/1.2%20Final%20Varonis%20et%20al%20Cut%20and%20Paste%20.pdf](http://www.icicte.org/ICICTE2015Proceedings(Papers)/1.2%20Final%20Varonis%20et%20al%20Cut%20and%20Paste%20.pdf)

Wikipedia. Λογοκλοπή. Ανακτήθηκε από:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CF%80%CE%AE>

Wikipedia. Πνευματική ιδιοκτησία. Ανακτήθηκε από:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BD%CE%B5%CF%85%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%AF%CE%B1

Βικιθήκη. Νόμος 2121/1993. Ανακτήθηκε από

<https://el.wikisource.org/wiki/%CE%9D%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%822121/1993>

Ζαχαρόπουλος, Γ., Ζευγίτη, Ευ., Μακρή, Χρ. (2006). *Γλώσσα ΣΤ' Δημοτικού*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Καλλινίκου, Δ. (2000). *Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα*. Αθήνα: Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλα

ΚΣΕ Μουδανιών Επιμόρφωση Β' Επιπέδου. Τι είναι το copyright; Ανακτήθηκε από:

<http://ksemoudania.wikidot.com/copyright>

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής. Λογοκλοπή. Ανακτήθηκε από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CF%80%CE%AE&dq